

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»**

Кафедра економіки та менеджменту

**ЕКОНОМІКО-ПРАВОВИЙ РОЗВИТОК
СУЧАСНОЇ УКРАЇНИ**

МАТЕРІАЛИ

**XIV Всеукраїнської наукової конференції
здобувачів вищої освіти та вчених**

м. Одеса, 21 листопада 2025 року

**Одеса
2025**

Організатори: Національний університет «Одеська юридична академія», кафедра економіки та менеджменту.

Укладачі:

Кібік Ольга Миколаївна – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки та менеджменту Національного університету «Одеська юридична академія»;

Котлубай Вячеслав Олексійович – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки та менеджменту Національного університету «Одеська юридична академія»;

Капустян Ірина Володимирівна – кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки та менеджменту Національного університету «Одеська юридична академія».

Економіко-правовий розвиток сучасної України : матеріали XIV Всеукр. наук. конф. здобувачів вищої освіти та вчених, м. Одеса, 21 листопада 2025 р. / за ред. д.е.н., проф. О.М. Кібік. Одеса : НУ «ОЮА», 2025. 262 с.

DOI: 10.32837/11300.31015

Думка укладачів може не збігатись з думкою авторів матеріалів. Відповідальність за зміст матеріалу несе автор. Відповідальність за порушення принципів академічної доброчесності несе автор.

Бойко Д.П.	
Вплив цифрових валют та криптоактивів на систему оподаткування і бухгалтерського обліку.....	166
Вишневський О.В.	
Блокчейн-технології як інструмент підвищення прозорості та безпеки облікових даних і транзакцій	170
Карандо М.О.	
Інформаційні технології в бухгалтерському обліку	173
Корчомкіна В.С.	
Методичні аспекти обліку пошкоджених активів в Україні	175
Марченко К.І.	
Хмарні технології бухгалтерського обліку: переваги, ризики та перспективи для українського бізнесу.....	178
Раулець Д.І.	
Застосування штучного інтелекту в підвищенні ефективності податкового контролю	181
Самусевич Д.Р.	
Особливості ведення бухгалтерського обліку та роль бухгалтера в умовах воєнного стану в Україні	184
Сінько К.І.	
Трансформація бухгалтерського обліку й оподаткування під впливом діджиталізації, воєнного стану та інтеграційних процесів	187
Деляєва В.В., Зварич С.А.	
Механізми регулювання офшорних юрисдикцій у контексті міжнародної податкової конкуренції: виклики та перспективи для України після 2022 року	190
Кравчук С.О.	
Проблеми тіньової економіки та шляхи їх мінімізації засобами сучасного обліку й аналітики	194
Павлюченко Д.М.	
Роль податків у формуванні доходів держави та забезпеченні економічного розвитку.....	197
Протеняк С.Є.	
Бухгалтерський облік в умовах воєнного стану	200
Терещина А.С.	
Автоматизація бухгалтерського обліку: виклики та переваги для малого бізнесу.....	203

ризиків, пов'язані з кібербезпекою та інтернет-залежністю, правильний вибір провайдера та продумана стратегія впровадження дозволяють ними керувати. Перспективи розвитку вказують на неминучість повсюдної цифровізації та інтеграції з передовими технологіями, що остаточно закріпить хмарний облік як основний стандарт ведення бізнесу в Україні.

Література

1. Параниця Н.В., Буличов О.С., Охмак О.М. Переваги і ризики застосування хмарних технологій в сфері бухгалтерського обліку. *Економіка та держава*. 2021. №4. С.128-131.
2. Пелех У.В. Аналіз проблем та перспектив використання хмарних технологій у бухгалтерському обліку та оподаткуванні. *Економіка та суспільство*. 2025. №75. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-75-97>.

Раулець Д.І.,

здобувачка 2 курсу

факультету судового та міжнародного права,

Національний університет «Одеська юридична академія»

ЗАСТОСУВАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ПІДВИЩЕННІ ЕФЕКТИВНОСТІ ПОДАТКОВОГО КОНТРОЛЮ

Сучасний розвиток інформаційних технологій і цифровізація економічних процесів відкривають нові перспективи для контролю за податковими надходженнями та виявлення ухилення від сплати податків. Одним із ключових інструментів у цій галузі стає штучний інтелект (далі AI). Завдяки здатності обробляти значні масиви даних, визначати закономірності та фіксувати аномалії, що важко помітити традиційними методами, AI істотно змінює підхід до роботи податкових органів.

Використання штучного інтелекту не лише підвищує ефективність таких процесів, але й мінімізує вплив людського фактора, який нерідко стає причиною помилок чи корупційних ризиків [1]. Сучасні алгоритми машинного навчання забезпечують можливість автоматичного аналізу фінансової документації

платників податків, допомагаючи ідентифікувати невідповідності між задекларованими доходами та витратами.

Алгоритми дозволяють зіставляти дані декларацій із банківськими транзакціями, торговельними операціями та митною документацією, що створює багаторівневий контроль. Податкові установи багатьох країн уже активно застосовують подібні системи для визначення платників із підвищеними ризиками та визначення пріоритетності перевірок.

AI-технології також мають змогу працювати з неструктурованими даними, такими як електронна пошта, рахунки-фактури чи бухгалтерська документація, що відкриває нові можливості для виявлення схем ухилення від сплати податків. Наприклад, завдяки нейронним мережам можна ідентифікувати повторювані шаблони фіктивних угод або транзакцій, які приховують реальні доходи. Це особливо важливо у випадках податкових махінацій великих корпорацій або транснаціональних компаній.

Ключовим напрямом використання AI є аналіз ризикових моделей платників податків. Завдяки машинному навчанню створюються профілі осіб із підвищеною ймовірністю ухилення від сплати, ґрунтуючись на статистичних закономірностях та історичних даних. Такі системи здатні прогнозувати ризики ще до проведення аудиту, що дозволяє значно скоротити витрати ресурсів податкових органів.

Іншим важливим аспектом застосування AI є виявлення фінансових операцій між пов'язаними сторонами та складних схем зменшення податкового навантаження [2]. Штучний інтелект ефективно аналізує ланцюжки угод, недоступні традиційним методам через їхню складність. Такий підхід дає можливість ефективно протидіяти агресивному податковому плануванню та фіктивному ціноутворенню, особливо у великих компаніях.

Інтеграція штучного інтелекту у роботу державних фінансових органів значно сприяє підвищенню прозорості податкового контролю. Автоматизація процесів знижує суб'єктивність перевірок і забезпечує рівноправні умови для всіх платників податків. Це, у свою чергу, зміцнює суспільну довіру до податкової системи та заохочує добровільну сплату податків. Штучний інтелект дає змогу виявляти схеми ухилення від оподаткування в режимі реального часу. Завдяки

швидкісній обробці поточкових даних можливо оперативно реагувати на підозрілі транзакції, запобігаючи втратам державного бюджету.

Податкові органи можуть використовувати системи для автоматичних сповіщень про ризикові операції та ініціювати поглиблені перевірки. Серед ключових інструментів штучного інтелекту для потреб податкових органів виділяються алгоритми класифікації, кластеризації та регресійного аналізу [3]. Ці технології забезпечують виявлення аномалій у фінансових потоках, розмежування стандартних операцій та підозрілих транзакцій, а також прогнозування ймовірних втрат доходів. Використання цих алгоритмів суттєво знижує затрати часу і ресурсів при аналізі великих обсягів інформації.

Не менш важливим є впровадження технологій обробки природної мови для аналізу електронної документації та комунікацій. Такі рішення допомагають ідентифікувати невідповідності у фінансовій звітності, підозрілі договори або умисні помилки в деклараціях. Це значно підвищує ефективність роботи податкових органів, особливо у цифровому сегменті економіки. Штучний інтелект також дозволяє інтегрувати дані з різноманітних джерел, включаючи міжнародні фінансові потоки та митну статистику. Цей підхід сприяє виявленню складних схем ухилення від сплати податків, пов'язаних із транснаціональними операціями, зокрема через використання офшорів або фіктивних компаній.

Активне міжнародне співробітництво у сфері обміну даними лише посилює ефективність таких систем. Однак, впровадження штучного інтелекту у податковий контроль потребує врахування етичних та правових аспектів. Забезпечення захисту персональних даних, прозорості алгоритмів та можливості оскарження рішень, ухвалених системами штучного інтелекту, є критично важливим.

Таким чином, штучний інтелект стає важливим фактором у боротьбі з ухиленням від сплати податків через поєднання аналізу великих даних, автоматизації процесів та ризик-орієнтованого прогнозування. Його впровадження забезпечує підвищення ефективності системи податкового контролю, мінімізує корупційні ризики та сприяє більш справедливому розподілу податкового тягаря.

Література

1. Перчук О.В., Девко С.Т., Вовченко Р.С. Перспективи впровадження штучного інтелекту для адміністрування податків. *Агросвіт*. 2025. №3. С. 103-110.
2. Усачов А.І. Штучний інтелект у системі фіскального регулювання: перспективи впровадження на регіональному рівні. *Фінанси, банківська справа та страхування*. 2025. № 5(287). С. 146-153.
3. Боднарчук І.О., Боднар С.В., Матерева А.О. Штучний інтелект як інструмент для протидії ухиленню від сплати податків: аналіз інструментів для виявлення схем ухилення від сплати податків. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2024. №5. С. 267-269.

Самусевич Д.Р.,

здобувачка 2 курсу

факультету судового та міжнародного права,

Національний університет «Одеська юридична академія»

ОСОБЛИВОСТІ ВЕДЕННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА РОЛЬ БУХГАЛТЕРА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

Воєнний стан змінив майже всі аспекти економічної діяльності держави. Підприємства, організації, установи та фізичні особи-підприємці опинилися в умовах високої невизначеності, руйнування виробничих потужностей, втрати активів, міграції персоналу та перебоїв у логістиці. У таких обставинах роль бухгалтера набула особливої ваги. Від точності облікових даних, достовірності фінансової звітності, правильності відображення гуманітарних операцій, витрат на оборону та допомогу Збройним силам залежить не лише податкова безпека, а й стабільність підприємства. Держава, у свою чергу, запровадила ряд антикризових заходів, зокрема спрощення звітності, податкові пільги, нові механізми обліку гуманітарної допомоги, та надала бухгалтерам певну гнучкість у документальному оформленні господарських операцій [1].

З 2022–2025 рр. внесено зміни до низки нормативних актів, зокрема: оновлення стосуються цифровізації обліку, спрощення вимог до звітності та